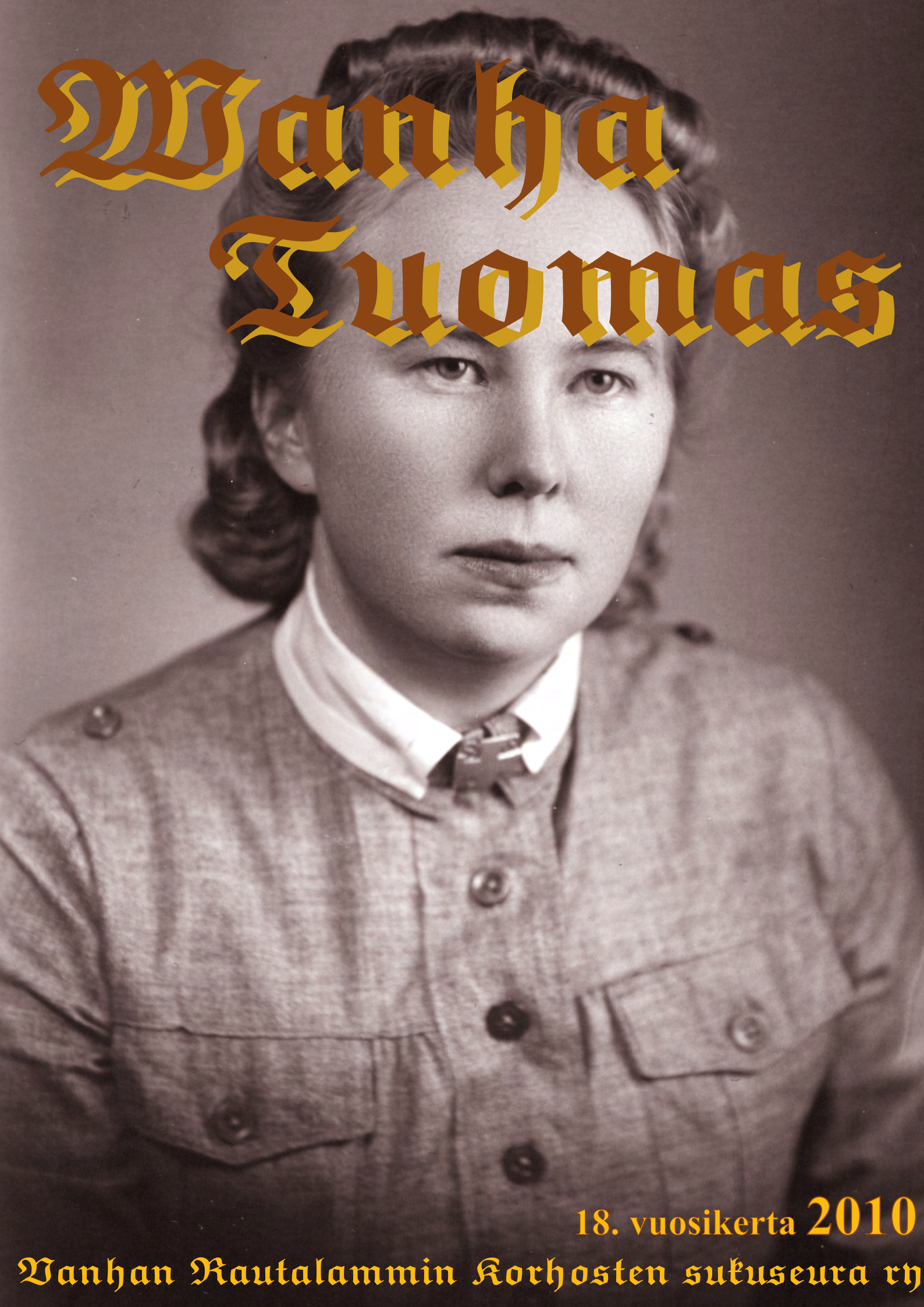

Vanha Tuomas

18. vuosikerta 2010

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry

Sisällys

Päätoimittajan puheenvuoro	3
Armas Korhonen on poissa	4
Sukujuhlakutsu	6
Laukaan kunnan tervehsys	9
Sukuseuran tuotteita	10

Suomineito sapoteekkien synnyinseusuilla	11
Korhosia maailmalla	13
Vanhan Rautalammin Korhosten toiminnan ..	14
Raudan merkitsemä, osa 2	16
Mestarileipuri Leena Kontkanen	21
Rahastonhoitaja esittäytyy	24
Vihta-Paavosta	25
Jäsentietopalsta	28

Sukuneuvosto

Ilkka Korhonen (pj.)

Kapteeninkatu 26 A 18, 00140 Helsinki
Puh. 09-5061275, 040-5815549
Sähköp. Ilkka.Korhonen(ät)narc.fi

Minna Vanhamäki (varapj.)

Rantatalontie 45, 62800 Vimpeli
Puh. 040-5651620
Sähköp. Minna.Vanhamaki(ät)evijarvi.fi

Petri Makkonen (sihteeri)

Viitaharjuntie 87, 40250 Jyväskylä
Puh. 050-5368395
Sähköp. Petri.Makkonen(ät)mediforum.fi

Pirjo Korhonen (rahastonhoitaja)

Jokelantie 52, 77700 Rautalampi
Puh. 040-5183635
Sähköp. pirjokorhonen(ät)hotmail.com

Jukka Korhonen

Pulkkaniementie 270, 72210 Tervo
Puh. 044-7499350
Sähköp. Jukka.Korhonen(ät)tervo.fi

Hannu Korhonen

Kelotie 3, 16300 Orimattila
Puh. 03-7772777
Sähköposti korhonen.h(ät)gmail.com

Toivo Korhonen

Uusitalontie 59, 41520 Hankasalmi
Puh. 014-841215, 040-7338465

Henkilökohtaiset varajäsenet

Pertti Korhonen

Ukonsalmentie 17, 56100 Ruokolahti
Puh. 040 547 1625
Sähköposti: ppk6(ät)suomi24.fi

Eeva-Liisa Hassinen

Saaristontie 234, 73100 Lapinlahti
Puh. 050 368 7570
Sähköp.: eeva-liisa.hassinen(ät)lapinlahti.fi

Pentti Korhonen

Koipiniement. 802, 77930 Kerkonjoensuu
Puh. 040 575 1465

Risto Korhonen

Mäntykuja 1, 72210 Tervo
Puh. 044 282 5551
Sähk.: risto.korhonen(ät)tervolainen.com

Seppo Korhonen

Ketsunmäentie 83, 41370 Kuusa
Puh. (014) 838 402
Sähköposti: seppo@korhonenoy.com

Urho Korhonen

Konnevedentie 630, 41540 Ristimäki
Puh. 040 822 1838

Wanha Tuomas 2010

Julkaisija:	Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry
Osoite:	Rantatalontie 45, 62800 Vimpeli
Päätoimittaja:	Minna Vanhamäki
Taitto:	Hannu Korhonen
Painotyö:	Domus Print Oy, Tampere

Päätoimittajan puheenvuoro

Saunatonttu

Ukkolan vanhan talon rantasaunassa asustaa saunatonttu. Olen tien-nyt sen jo yli neljäkymmentä vuotta. Vanhemmat sisaret tuon asian minulle varmaankin alun perin paljastivat joskus silloin, kun asuimme vielä vanhalla talolla ja tuo sauna oli ainoamme. Siellä saunottiin yleensä keski-iviikkoina ja lauantaisin.

Sauna on melko suuri, harmaa tiilirakennus, jonka päädyssä komeilee vuosiluku 1940. Minusta siinä rakennuksessa on aina ollut jotakin mystistä. Saunan ja pukuhuoneen lisäksi siihen kuuluu pyykkitupa. Lapsuusaikoinani Taimi-täti tuli joka toisena torstaiaamuna linja-autolla meille ja pesi koko päivän pyykkiä pyykkituvassa. Muuripadassa keitettyjen puhtaiden lakanoiden raikas tuoksu on jäänyt muistikuvini pysyvästi.

Saunomisesta ovat jääneet parhaiten mieleen talvi-illat, jolloin lumi narskui jalkojen alla saunapolulla ja pukuhuoneeseen tiivistyi hyvän-tuoksuista vesihöyryä, kun ovi kuumaan saunaan avattiin. Jokaisella oli oma naulakkonsa, jonka yläpuolelle nimi oli kirjoitettu kangaslaastarista leikatulle lapulle. Pyyhkeet olivat yleensä vohvelikankaisia, ja ainakin minulla oli myös vohvelikankainen pieni kylpytakki. Jotenkin oli jännää sipsutella talvisessa pimeydessä toiseen rakennuksen saunaan. Saunan jälkeen minut pienimpänä myös usein kannettiin takaisin tupaan, kai siksi, että matka sujuisi nopeasti eikä ehtisi vilustua. Tupaan päästyä hiukset olivat jäätyneet pieniksi jääpuikoiksi.

Se saunatonttu asustelee saunan vintillä. Sinne johtavat kapeat portaat saunan eteisestä, ja sisälle päästäkseen on jaksettava työntää auki puinen luukku. Kun saunatontun olemassaolo oli minulle selvinnyt, muistan yrittäneeni joskus hiippailla kurkistamaan sen asuinpaikkaan.

Olin silloin kuitenkin vielä niin pieni, että yritys tyssäsi painavaan luukkuun. Muistan myös riemun siitä kun luukku ensimmäisen kerran omin voimin aukesi. Useista yrityksistä huolimatta en ole kuitenkaan vielä onnistunut saunatonttua näkemään. Joskus pimeinä iltoina näkyi kuitenkin aivan selvästi pientä valon-kajastusta saunan vintin ikkunasta.

Ja erityisen selvästi muistan sen kerran, kun isä kanto minua talvi-iltana saunalta tupaan ja taaksepäin katsoessani näin pyykkituvan ikkunoiden takana liikkuvan pienen lyhdyn valon. Siellä se saunatonttu oli, ja minnepä se sieltä olisi vielä muuttanut. Aion jatkaa yrittämistä, heti kun se taas on mahdollista.

Nyt täällä tammikuisessa paukkupakkasessa Etelä-Pohjanmaalla muistelen menneitä saunareissuja ja odottelen tulevaa kesää. Kesäkuussa on jälleen aika kokoontua oikein suurella joukolla muistelemaan menneitä ja suunnittelemaan tulevaa. Tapaamisiin Laukaan sukkokouksessa!

Minna Vanhamäki

Kansikuva: Säynätsalmen siltavahdin **Juho Korhosen** tytär **Siiri** lottapuvussa maaliskuussa 1942.

Armas Korhonen on poissa

Isämme **Armas Korhonen** kuoli 83-vuotiaana 15.9.2009 Laukaassa. Hän oli syntynyt 24.5.1926 Laukaan Kuusassa Juho ja Tyyne Korhosen keskimmäisenä lapsena. Kolme ensimmäistä vuotta perhe asui yhdessä, mutta Juhon Amerikkaan muuton jälkeen isämme varttui äitinsä ja sisarustensa kanssa. Isämme lapsuus oli köyhää, mutta äidinrakkaus ja kyläyhteisön tuki kasvattivat hänestä eteenpäin pyrkivän nuorukaisen.

Ensimmäisen vakituisen työpaikan mahdollisti isämme 15-vuotiaana saama polkupyörä. Hinta oli ollut 4,5 markkaa ja äiti oli hankkinut sen osamaksulla. Sillä isämme polki Kuusasta Suolahden rautatieasemalle töihin 20 km:n matkan. Työura jatkui Jyväskylän rautatieasemalla asemamiehenä ja sodan jälkeen Jyväskylässä panssarivaunuvarikolla korjausmiehenä ja myöhemmin TVH:n korjaimolla autonasentajana.

Käänteentekevää työhistoriassa oli oman kuorma-auton ostaminen 1951 ja yrittäjäksi ryhtyminen 25-vuotiaana. Maidon kuljetus Mäki-Matin meijeriin Jyväskylään alkoi vuonna -54 Laukaan ja Konneveden alueilta. Toiminta laajeni useamman auton käsittäväksi ja sitä jatkui aina 25 vuoden ajan meijerin toiminnan loppumiseen asti. Tämän jälkeen hän palveli asiakkaita KTK- ja sopimuskuljetuksissa. Edellä mainitut työt loivat perustan nykyisen Kuljetusapu Korhonen Oy:n toimintaan.

Isämme köyhä lapsuus loi hänelle halun pitää heikko-osaisten puolia. Niinpä hän osallistui aktiivisesti monenlaiseen luottamus-toimintaan ajaen oikeaksi kokemiaan asioita. Hän oli mm. Laukaan kunnanhallituksen jäsen, kunnan tilintarkastajien puheenjohtaja sekä eri lautakuntien jäsen. Hän osallistui aktiivisesti ammattiautoilijoiden etujärjestön Kuorma-autoliiton toimintaan, saaden Ammattiautoliiton kultaisen ansiomerkin.

Harrastustoiminta oli vilkasta ja sen tiimoilta isämme toimi monien järjestöjen johtokunnissa. Sukuseuramme sukuneuvostoon isämme kuului myös vuosien ajan. Kuusan Nuorisoseuran toimintaan hän osallistui

urheilu-, näyttämö- ja johtokuntatyön kautta, ollen vuosia myös seuran puheenjohtaja. Seuratyöstään hän saikin Suomen nuorisoseurojen liiton myöntämän Hermannin-arvon.

Isämme oli saanut autonajokortin erivapaudella 17-vuotiaana, tämä johdattikin hänet autokomppaniaan sodan loppuvaiheessa Tampereelle, josta komppania lähti häikäpönttöautoilla Viipurin evakuointiin ja myöhemmin Porkkalan evakuointiin. Hän oli toiminut aiemmin Äänis-linnassa vallatulla alueella asemamiehenä. Hänelle oli myönnetty rintamasotilastunnus.

Isämme oli seurallinen ja pidetty henkilö. Hänellä oli hämmästyttävän laaja tuttavapiiri. Moni tunsikin hänet myös radioäänenä, hänen osallistuttuaan tietovisailuihin ja puhelin-toivekonsertteihin siinä sivussa kertoen vitsejään. Tämän myötä hän sai radio-toimittajalta ”Kuusan keisari”-lempinimen.

Isämme tapasi äitimme tanssiaisissa vuonna -47. Avioliittoon he menivät -49 ja keväällä 2009 saimme vielä viettää heidän 60-vuotishääpäivää koko perheen voimin. Viimeisinä vuosina äitimme toimi isämme omaishoitajana. Isämme kiittelikin aina äitiämme hyvästä huolenpidosta ja kutsui häntä ”maailman parhaaksi hoitajaksi”. Syöpädiagnoosista huolimatta isämme iloitsi loppuun asti rakkaasta puolisoista ja kolmen lapsen perheistä jälkikasvuineen. Kuolinvuoteellaan hän oli kiitollinen eletystä elämästä sen ylä- ja alamäkinen. Ihmiset olivat tehneet hänen elämästään rikkaan ja onnellisen. Tämän kirjoituksen myötä haluamme kiittää kaikkia henkilöitä, joihin isämme oli saanut tutustua sukuseuran kautta. Sukuseurassa toimiminen oli hänelle tärkeitä loppuun asti.

*Seppo Korhonen, Kuusa
Eeva Takala, Äänekoski
Anja Rein, Jyväskylä*

Wanha Tuomas

1 Armas ja siskot	4 Armas ja maitoauto 1959
2 Lomalla armeijasta	5 Pilkillä
3 Korhosen perhe 1955	6 60-vuotishääpäivä

VANHAN RAUTALAMMIN KORHON JA SUKUJUHLA LAUKAAN

Me Laukaan Korhonet, Rautalammilta aikoinaan läntiseen suuntaan levittäytyneet, kutsumme kaikki Teidät Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseuralaiset perheineen ja serkkuineen ja seuralaisineen tervetulleiksi sukukokous- ja sukujuhlatapahtumaan Laukaaseen. Kylpylä ja Kuntoutus Peurunka ja Laukaan Tupaswilla tarjoavat juhlaamme arvoisensa puitteet. Teemme parhaamme että suvun kokoontumisesta tulee onnistunut tapahtuma.

Olet tervetullut kokemaan Korhosten yhteishengen ja vaihtamaan kuulumiset tuttujen ja vielä tuntemattomien sukulaisten kanssa. Voit yhdistää sukujuhlan ja kesäloman vieton Laukaassa tutustumalla paikka-kunnan nähtävyyksiin ja palveluihin. **TERVETULOA.**

JUHLAPÄIVIEN OHJELMA

Lauantai 19.6.2010

12:00-14:00	Ilmoittautuminen	Kylpylä ja Kuntoutus Peurunka
14:00-16:00	Sukukokous, kahvi	Peurungan auditorio
16:00-16:30	Sukututkimus netissä	Peurungan auditorio
16:00-19:00	Keskiaikamarkkinat	Tupaswilla
17:00-19:00	Ruokailu, keitto, kahvi	Tupaswilla
19:00-	Yhdessäoloa, ohjelmaa, yhteislaulua, musiikkia	Tupaswilla, saunanterassi

Sunnuntai 20.6.2010

10:00	Jumalanpalvelus	Laukaan kirkossa
10:45	Kunniakäynti	Laukaan sankarihaudoille
12:00-13:00	Ruokailu	Peurungan ravintola
13:00-15:00	Sukujuhla	Peurungan auditorio
15:00-15:30	Sukututkimus netissä	Peurungan auditorio
15:00-17.30	Lähtökahvit	Peurungan auditorion aula

Ennakkoilmoittautuminen:

Lähinnä ruokailun ja tapahtumien järjestämiseksi pyydämme ystävällisesti ennakkoilmoittautumista toukokuun loppuun 31.5. 2010 mennessä. Tapahtumiin voi tulla vaikka ei ole ilmoittautunut. **Ilmoittautumiset** voi hoitaa tämän lehden välissä olevalla lomakkeella Seppo Korhoselle Ketsunmäentie 83, 41370 Kuusa, sähköpostilla osoitteeseen seppo.korhonen@korhonenoy.com, aihe: sukujuhla tai puhelimella 0400-642 649/Seppo Korhonen.

KORHOSTEN SUKUKOKOUS LAUSSA 19.-20.6.2010

Juhlapaikoille on tienvarsioasteita. Peurunka sijaitsee noin 3 km Laukaan keskustasta Suolahteen päin. Laukaan Tupaswillalla sijaitsee Peurungasta noin 4 km Suolahteen ja sitten Kuusan keskustasta n.1 km Sumiaisiin päin. Juhlapaikalla jaetaan lisäopasteita.

Juhlaohjelman hinnat (maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä):

Sukukokous lauantaina (kokous ja kahvit) 10 €, 5-15 vuotta 5 €, alle 5v ilmaiseksi.

Illanvietto lauantaina (keittoruoka ja kahvit, sisäänpääsy keskiaikamarkkinoille ja ohjelma Tupaswillassa) 15 €, 5-15 v 7,5 €, alle 5 v ilmaiseksi.

Sukujuhla sunnuntaina (juhla ja kahvit) 10 €, 5-15 vuotta 5 €, alle 5 v ilmaiseksi.

Ruokailu ja majoitus:

Lauantai-illan ruokailu sisältyy illanviettomaksuun. Sunnuntaina on mahdollista ruokailla Peurungan ravintolassa: buffeepöytä 14,40 €, 4-13 v 9 €, alle 4-vuotiaat ilmaiseksi. Sunnuntain ruokailu maksetaan suoraan Peurungan ravintolaan.

Olemme varanneet Teille huoneita hotelli Peurungasta (puh. 0207516300) ja hotelli Vuolakeesta (puh. 014-833002) sekä Villa Luotolasta (0400-

976293). Mainitkaa varauksen yhteydessä, että olette tulossa Korhosten sukukokoukseen. Huoneita on rajoitettu määrä. Varjolan tilalla ja Puustellin työkylässä on myös majoituspalvelua.

Tutustumiskohteita Laukaassa:

Laukaan historiallisia nähtävyyksiä:

- * Kalluntuvan museo Laukaan keskustassa
- * Saraakallion kalliomaalaukset Ränssintien varressa
- * Hartikan kirkkomaa Laukkavirran kylässä
- * Suomensodan taistelun muistomerkki Kapeenkoskella

Nykyajan palveluja:

Peurungagolf, Hilarius-hiiri, Puustellin työkylä, Varjolan tilan elämykset tai Tupaswillan savusauna ja muiden matkailuyritysten laadukkaat palvelut. Voit viettää kesäisen sukukokousloman Laukaassa.

Linkkejä:

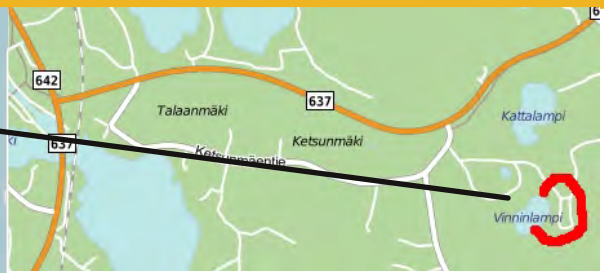
www.laukaa.fi
www.laukaasrk.fi
www.peurunka.fi
www.tupaswillanet
www.vuolake.fi
www.villaluotola.fi
www.varjola.com
www.puustellintyokyla.fi

*Laukaan
Tupaswillalla*

Kuljetusapu
KORHONEN OY

Laukaa, Jyväskylä
www.korhonenoy.com

Vanha Tuomas

- 1 Juhlapaikka hotelli Peurunka
Peurungantie 85, Laukaa
- 2 Illanviettopaikka Tupaswilli
Ränssintie 5, Laukaa
- 3 Laukaan kirkko
Saravedentie 5, Laukaa
- 4 Saraakallion kalliomaalaukset
Ränssintie 473, Laukaa
- 5 Hartikan vanha kirkkomaa
Hartikantie, Laukaa

VEHO
HYÖTYAJONEUVOT

KESKI-SUOMEN

Osuuspankki

Varjola

Hotelli

Vuolake

Laukaan kunnan tervehdys

Jyväskylän seudun 417-vuotiaalla emäpitäjällä, Laukaalla, on iltoja 19.–20.6. 2010 Vanhan Rautalammin Korhosten sukujuhlien tyyssijana. Laukaa on perustettu 1593, johon asti se oli osa vanhaa Rautalammin pitäjää. Hieman tuota aikaisemmin lasketaan Korhonen-nimen periytyvän, jolloin se ensimmäisiä kertoja mainitaan veroluetteloissa. Wanhalla Laukaalla ja Vanhan Rautalammin Korhosilla löytyy siten paljon yhteistä maantieteellistä perustaa. Siksi on luonnollista, että sukuseura järjestää sukujuhlansa Laukaassa. Näiltä seuduilta on lähtöisin useita laajoja ja tunnettuja sukuja.

Asutus Laukaassa on luonnollisesti huomattavasti tuota vanhempaa. Fennoskandian laajimmat kalliomaalaukset, yli 100 kuva-aihetta, löytyvät Saraakallioista Laukaan kirkonkylää vastapäätä. Ne ovat maalattu noin 6 600 vuotta sitten. On syytä olettaa, että noihin aikoihin täällä myös ensimmäiset raivaajat alkoivat kiinteästi asua. Tämän päivän Laukaassa on 18 000 asukasta. He ovat kunnalle sydämenasia, jota vaakunamme symboloi. Laukaa onkin Jyväskylän jälkeen Keski-Suomen nopeimmin kasvava ja haluttu alue asua ja yrittää.

Viimeisten tietojen mukaan myös Korhonen on lähiaikoina nousemassa, ellei jo ole noussut, Suomen yleisimmäksi sukunimeksi. Se kertoo suvun nuorekkuudesta ja dynamiikasta. Monipuolisesti toimiva sukuseura julkaisee myös Wanha Tuomas -lehteä, jollainen ei suinkaan ole itsestään selvyyttä läheskään kaikilla sukuseuroilla. Se on hieno tapa vaalia perinteikkään suvun

yhtenäisyyttä ja yhteyksiä. Samalla tietämys ja perinteet siirtyvät uusille sukupolville.

Laukaan kunnan puolesta toivotan Vanhan Rautalammin Korhoset lämpimästi tervetulleiksi Laukaaseen viettämään sukujuhlia kesällä 2010. Toivon, että Teillä on mahdollisuus tutustua kuntaamme ja sen tarjontaan paremminkin.

Esko Koliseva
Kunnanjohtaja

Tilaa sukuseuran tuotteita Tue sukuseuran toimintaa

Tilaa sukuseuran sihteeriltä

Petri Makkonen, petri.makkonen@mediforum.fi, Viitaharjuntie 87,
40250 Jyväskylä

Saatavana myös kesän sukukokouksesta ilman postikuluja!

Vihta-Paavon runot ja laulut

Kansanrunoilija Paavo Korhosen runoja
ja lauluja selityksineen

Hinta 40 euroa + postikulut,
jäsenhintaa 30 euroa + postikulut

Sukuseuran viiri

Pienoisviiri pöytätankoineen

Hinta 30 euroa + postikulut

Sukuseuran adressi

Onnitteluadressissa Korhosten kivi ja
surunvalitteluadressissa vene Vihta-Paavon kuolinpaikalla

Sisälehti vaihdettavissa

Hinta 10 euroa + postikulut

Pohjoissavolaiset Viena vapauttamassa

Pekka Nuutisen ja Yrjö Korhosen kokemuksia
Vienan vapautusretkeltä 1918

Hinta 7 euroa + postikulut

Suomineito sapoteekkien synnyinseudulla

Olen kotoisin Keski-Suomesta. Asun Etelä-Meksikossa, Oaxacassa, 260 000 asukkaan kaupungissa. Oaxaca on samannimisen osavaltion pääkaupunki ja kuuluisa rikkaasta meksikolaiskulttuuristaan. Värikäs kulttuuri on saanut vaikutteita niin alkuperäisistä intiaanikulttuureista, joista Oaxacan alueella suurimpina ovat sapoteekit ja misteekit, kuin espanjalaisten konkistadorien mukanaan tuomista eurooppalaisista vivahteistakin. Oaxacan kaupungin espanjalaistyylinen historiallinen keskusta on myös Unescon maailmanperintökohde. Kaupungin keskustassa riittää tapahtumia vuoden jokaiselle viikolle.

Sapoteekkien intiaanikansa eli Oaxacan alueella jo noin 2500 vuotta sitten. Oaxacan kaupungin läheisyydessä sijaitseva Monte Albánin arkeologinen alue oli tärkeä sapoteekkikeskus ja myös yksi mesoamerikan ensimmäisistä kaupungeista. Alue koostuu sapoteekkien rakentamista suorakaiteen muotoisista porrastemppeleistä, pallokentistä ja haudoista. Arkeologisten

Teksti sekä kuvat 1 ja 4

Hanna Korhonen

Kuvat 2 ja 5 Enrique Santos

löydösten perusteella sapoteekkikulttuuri oli pitkälle kehittynyt ja valtiomainen. Sapoteekkien kehittämisen tavukirjoituksen uskotaan olevan

pohja mayojen ja asteekkien kirjoitukselle. Sapoteekkikulttuurille olivat tyypillisiä rituaaliset sodat ja ihmisuhrit muiden Keski-Amerikan kulttuurien tapaan.

Vuonna 2006 olin repureissaamassa kahden suomalaisen ystäväni kanssa Väli-Amerikassa ja lähestyessämme Meksikoa, reissun päätelistettä, tein pienen päätöksen, josta tuli lopulta melko suuri: vaihdoin lentolippuni paluupäivän myöhäisemmäksi. Ystäväni palasivat Suomeen, mutta minä halusin löytää kielikoulun, jossa

voisin opiskella espanjan kieltä. Pitkän yöbussimatkan jälkeen saavuin Oaxacaan ja erääseen kielikouluun, jossa minut otti vastaan ystävällinen

Oaxacalaisnaiset esittelevät kauniita perinneasujaan ennen kansantanssiesitystä kaupungin keskusaukiolla.

Tietoja kirjoittajasta

Hanna on 27-vuotias vestonimi, kotoisin Keski-Suomesta. Hän on asunut Meksikossa enemmän tai vähemmän pysyvästi vuodesta 2006 alkaen. Suomessa hän käy mahdollisuuksien mukaan noin kerran vuodessa. Suomesta ja suomalaisuudesta on tullut Meksikossa ollessa hänelle entistä tärkeämpi osa omaa identiteettiä.

Hannan isän sukujuuret ovat vahvasti Rautalamilla. Hän on niitä Saikarin Korhosia, joista kerrottiin Wanhassa Tuomaassa vuonna 2007 s. 14–17, **Juoso Korhosen**, 1821–1905, jälkeläisiä. Hannan lähisuvusta kerrottiin Wanhassa Tuomaassa vuonna 2004 s. 11–14 *Mummo100*-jutussa.

Hanna vastaa mielellään sukulaisten yhteydenottoihin ja Meksiko-aiheisiin tiedusteluihin ha_ko_@hotmail.com. ”Oaxacassa otamme aina mielellämme vastaan suomalaisia ja erityisesti Korhosia, niin vanhoja kuin uusiakin tuttavuuksia!”, sanoo Hanna.

Oaxacaventura-kielikoulun Facebook-sivun kautta voit saada maistiaisiksi meksikolaisesta elämänmenosta ja muista paikallisista tapahtumista. Sivua voi seurata ilman omia Facebook-tunnuksia englanniksi internetosoitteessa <http://www.facebook.com/pages/Oaxacaventura/94311506700>

Sapoteekkiperhe ja taustalla kielikoulu Oaxacaventura. Takana Enrique ja Hanna, edessä isä Rodrigo, äidinisä Venancio (80) ja äiti Lucy.

oaxaqueño (suom. oaxacalainen). Tuosta *oaxaqueño*stä tuli sittemmin poikaystäväni ja nyt meillä on Oaxacan historiallisen keskustan tuntuksissa oma pieni kielikoulu *Oaxacaventura*, jossa espanjan kielen lisäksi tutustumme turisteja paikalliseen kulttuuriin päiväretkien ja erilaisten työpajojen merkeissä.

Enrique (noin 8-vuotiaana) yhdessä isoveljensä Jesuksen kanssa. Enriquellä kädessään ritsa ja päällään isoveljen vanha takki.

Poikaystäväni, Enrique, on kotoisin sapoteekkiperheestä. Intiaanitausta näkyy sekä kasvojen piirteissä että isovanhempien intiaanikylästä mukanaan tuomissa uskomuksissa ja käyttäytymissäännöissä. Enrique ja hänen veljensä ovat kasvaneet kaupungissa, mutta he ovat kasvaneet sapoteekikulttuuriin sen perinteitä ja luontoa kunnioittaen. Omassa pihapiirissä on yhä käytössä monia isovanhempien kotikylästä tuomia tapoja: pihan perällä on kanatarha, Puutarhassa kasvaa hedelmäpuita, maissia ja yrttejä, ja ruokaa laetaan saviastioissa, vaikkakin kaasuliedellä. Veljekset ovat sukupolvea, joka on kohdannut moderin kaupunkilaiselämän houkutukset, mutta taustansa ansiosta näkevät sekä yltäkylläisen elämän hyvät ja huonot puolet.

Suomessa sulaudun massaan eivätkä tunteettomat tervehdi minua kadulla tai tule hypistelemään hiuksiani. Täällä minä olen erilainen ja ihmeellinen, vaaleaihoinen suomalaisnainen, jolla

Saviastioissa keitetään perinteisiä oaxacalaisia herkkuja, kuten papumuhennosta, mole-kastiketta, kahvia ja kakaota. Savilantasella valmistetaan maissitaikinasta tehtyjä tortilloja.

<http://www.oaxacaventura.net/>

on epätavallisen vaalea tukka ja puheessaan outo aksentti. Suomalaisnaiselle tyypillinen tapa tehdä asiat selviksi ja ilmaista tunteensa on myös herättänyt kummastusta lähipiirissä, sillä macho-kulttuuri, jossa mies määrää on täällä edelleen voimissaan. Enriquen kanssa olemmekin pari, jossa riittää kummastelemista, muiden muassa Enriquen isän on hyvin vaikea ymmärtää sitä että mies viihtyy keittiössä ja nainen käyttelee puutyökaluja sujuvasti!

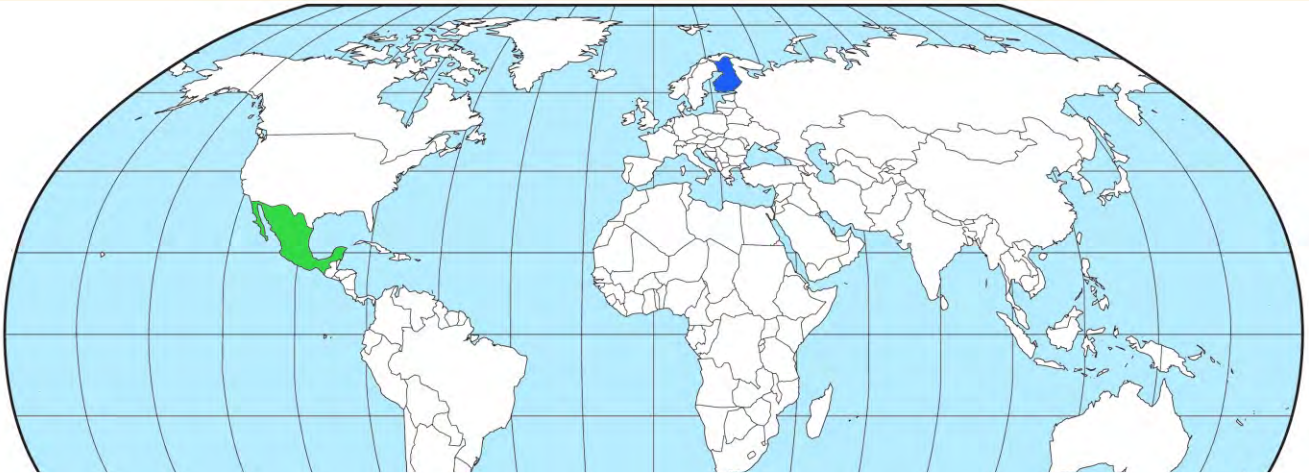
Sapoteekkipojat ihmettelevät vaaleaa suomalaisnaista.

Korhosia mailmalla

Korhoset ovat kulkeneet maailmalla niin kuin muutkin suomalaiset. Australiassa, Amerikoissa, pitkin Aasiaa ja Eurooppaa. Vuoden 2006 Wanhassa Tuomaassa, s. 8–11, **Marjatta Korhonen** kertoi isosetänsä John Korkon Amerikan-elosta ja vuonna 2007, s. 10–12, **Ilkka**

Korhonen isoisästään lähetyssaarnaaja Kalle Korhosesta. Monessa maassa Korhosia elää nykyäänkin. Edellä **Hanna Korhonen** kertoo elämästään Meksikossa. Hänen kirjoituksensa aloittaa uuden sarjan ”Korhosia maailmalla”.

Onko sinun setäsi, serkkusi, veljenpoikasi

tai pikkuserkkusi tytär ulkomailla? Pyydä häntä kertoamaan elämästään lyhyesti tai pitemmästikin. Miten hän sinne joutui tai pääsi? Millaista elämä on ulkomailla? Ja meitä laajaa sukua kiinnostavat tietysti kaikki yksityiskohdat. Minkä ikäinen? Mistä kotoisin? Missä asuu nyt? Millaiset perheolot? Kuinka kauan on asunut ulkomailla? Mitä Suomi tai suomalaisuus merkitsee ulkosuomalaiselle? Miten pitää Suomeen yhteyttä tms? Tai vaikka että mitä Suomesta kaipaavat?

Vanhan Rautalammin Korhosten toiminnan suuntaviivoja eilen, tänään ja huomenna

Ilkka Korhonen, sukuseuran puheenjohtaja

·Elämme Korhosten kannalta jännittäviä aikoja. Hieno nimemme on jo saavuttanut kantajiensa lukumäärässä aikanaan maamme ylivoimaisesti yleisimmän sukunimen, Virtasen ja mennyt ohikin, ainakin tilapäisesti. Erään tilaston mukaan Suomessa asui vuoden vaihteessa 23 166 Virtasta ja 23 089 Korhosta. Koska 1970-luvun alkupuolella eroa oli Virtasten hyväksi vielä 4 000:n ihmisen verran, voimme olla varmoja, että seuraavan kolmi-vuotiskauden aikana Korhoset vakiinnuttavat paikkansa maamme ykkösnimenä.

Kaikki Korhosethan eivät tietenkään ole samasta kantaisästä lähtöisin, mutta oman kantaisämme, Tuomas Pekanpoika Korhosen, jälkeläiset muodostavat merkittävän osuuden maamme Korhoskannasta. Kuinka paljon meitä on, sitä ei tiedetä, mutta ehkä se selviää lähivuosina, kun sukumme jäsenistö saadaan kansien väliin.

Sukuseuramme toiminta on vuosien varrella

saanut oman tutuksi tulleen muotonsa. Näkyvin tapahtuma on ollut joka kolmas vuosi järjestettävä sukujuhla, jonka yhteydessä on myös pidetty yhdistyksen virallinen kokous. Juhlan järjestämisvastuu on kiertänyt akselilla Vesanto–Rautalampi–Tervo–Laukaa–Hankasalmi–Viitasaari, siis alueella, joissa aktiivisia Seuramme jäseniä on ollut riittävästi niitä järjestämään.

Parikymmentä vuotta on ilmestynyt vuosijulkaisumme ”Wanha-Tuomas”. Lehti toimii Seuran tiedotuskanavana ja sen toiminnan esittelijänä. Siellä kerrotaan Korhosten vaiheista niin satoja vuosia sitten kuin tänäkin päivänä. Lehti on Seuramme jäsenten väline tuoda kaikkien nähtäväksi omia kirjoituksiaan ja kertomuksiaan, kaikki toimintamme piiriin kuuluvat esitykset ovat tervetulleita. Eräs tärkeä osio lehdessämme ovat sukuselvitykset. Näitä on laadittu myös erikseen pyydettyä mahdollisuuksien mukaan.

Tärkeänä toimintamuotona ovat olleet erilaiset, jäsentemme yhteenkuuluvaisuutta li-

säämään ja toisaalta Seuraamme tunnetummaksi tekemään tarkoitettut tuotteet, joilla on myös osittain kartutettu yhdistyksen kassaa. Näitä ovat olleet mm. VRKS:n standaari, Vihta-Paavon runot -teos ja Seuran addressi. Näkyvin saavutus on varmaan kantaisämme Tuomas Pekanpoika Korhosen ja samalla kaikkien Rautalammin uudisasukkaiden muistoksi ja kunniaksi pystytetty ”Korhosten kivi”.

Korhosten sukukirja

Näiden hankkeiden jatkoksi on vihdoin aikomus aloittaa Seuran varmaankin tähän mennessä suurin ponnistus, Vanhan Rautalammin Korhosten sukukirjan laatiminen. Koska meikäläisiä Korhosia on todella suuri määrä, ei yksi kirja tietenkään riitä, mikäli teos ulotetaan nykypolviin saakka, kuten tarkoitus on. Kokonaistyö on siis varsin mittava, vaikka tarkoitus onkin pitäytyä vain mieskantaisesti periytyviin henkilöihin.

Alustavasti on suunniteltu, että sukukirjan ensimmäinen teos sisältäisi yleistä tietoa Rautalammin asuttamisesta, Korhonen-nimestä, aikaisemmista sukuselvityksistä ym. Varsinaiset sukutaulut tultaisiin jakamaan useampaan jaksoon. Ensimmäinen jakso käsittäisi vanhimmat polvet Tuomas Pekanpojasta aina 5. polveen saakka, jossa suku jakaantuu useisiin, nykyaikaan jatkuviin haaroihin. Ne haarat, jotka sammuvat parin sukupolven jälkeen tästä taitekohdasta, voitaisiin sisällyttää myös tähän jaksoon.

Toinen jakso sisältäisi polvet 6–10, ulottuen ajallisesti 1800-luvun alkuun. Tähän asti aineisto on vielä hyvin hallinnassa ja suureksi osaksi tutkittua. Suurin työ alkaakin sitten, kun lähdetään etenemään 11. polvesta aina nykyisin eläviin henkilöihin saakka.

Sukuneuvosto on ottanut kunnianhimoisen tavoitteen tuottaa koko teos Seuran omin voimin, siis käyttämättä ulkopuolista työvoimaa, koska meillä on tähän potentiaalista kykyä. Palkatun henkilön käyttö olisi Seuran kannalta tietenkin helppo ratkaisu ja varmistaisi työn valmistumisen suunnitellun aikataulun puitteissa. Toisaalta vieraskynän käyttö tulisi maksamaan yhdistykselle sievoisen summan. Painatuskulut ym. kyllä pitävät huolen siitä, että teos tulee panemaan taloutemme tiukalle.

Koska tiedämme, että Seuran jäsenistössä on

useita sukututkimusasiaan perehtyneitä henkilöitä, on jäsenistön keskuudesta päätetty muodostaa toimitusneuvosto tai vastaava, jonka tehtävänä olisi avustaa sukukirjan tekijöitä ja valvoa työn etenemistä. Tämän elimen runko voitaisiin valita jo tulevassa sukokokouksessa ja täydentää sitä tarpeen mukaan myöhemmin. Mutta ilman Seuran koko jäsenistön tukea ja aktiivisuutta Korhosten sukukirja jää auttamatta torsoksi.

Sukukirjaa varten on olemassa jo paljon aineistoa, mutta varsinaisesti sen laatiminen on tarkoitus aloittaa ensi vuonna. Ensimmäinen osa, joka sisältäisi yleiset tiedot ja sukutaulut polvista 1–10, voisi olla valmis vuonna 2015.

Tästä sukukirja-asiasta toivomme vilkasta keskustelua kesän sukokokouksessamme.

Muuta toimintaa

Alussa mainitut toimintamuodot varmaankin jatkuvat seuraavan kolmivuotiskauden aikana. Sukuneuvostossa on kuitenkin herännyt ajatus, että Seura voisi järjestää jäsenilleen jonkun yhteisen tilaisuuden joka vuosi, nythän tapaamme normaalisti vain kolmen vuoden välein sukujuhlan puitteissa.

Kesälle 2011 on ajateltu souturetkeä Vesannon Sonkarinsaaren Ukkolasta Vihta-Paavon kuolinpaikalle Sonkarinjärven Elosaaren kaakkoispäässä olevaan Konttarinsaareen. Ukkolassa odottaisi sitten rantakala soutu retkeltä palaajia.

Toinen suvun historiaan liittyvä retki voisi olla käynti yhdellä tai useammalla Tuomas Korhosen kantatilan rajapyykillä. Koko rajan kiertäminenkin onnistuu, jos on vene käytettävissä ja tarmoa rämpiä pitempiäkin matkoja metsässä, mutta muutama rajanmutka on suhteellisen helposti tavoitettavissa.

Sukuneuvosto ottaa mielellään ehdotuksia siitä, mitä muuta Seuramme voisi jäsenilleen tarjota. Voit ottaa yhteyttä sukuneuvoston jäseniin puhelimitse, kirjeitse tai sähköpostitse, tai sitten voit tuoda mielipiteesi julki sukokokouksen yhteydessä. Omasta puolestani toivotan kaikki tervetulleiksi Laukaaseen tapaamaan sukulaisia, päättämään Sukuseuran asioista ja viettämään mukavaa kesäistä viikonloppua sukujuhlan merkeissä.

Hannes Korhonen

RAUDAN MERKITSEMÄ

– yksi monien joukossa

Sotamuistelmien toinen osa, jossa kuljetaan sotasairaalaista toiseen: Oulusta Kristiinankaupungin kautta Valkeisen koululle Kuopioon. Kertoja muistelee lapsuuttaan. Ensimmäisessä osassa kuvattiin haavoittumista ja siirtymistä sotasairaalaan.

Oulun rautatieaseman seutu oli ilmapommitusten jäljiltä raunioina. Tuhoutuneista taloista oli laajalla alueella vain savupiiput jäljellä. Tämän ehdin nähdä kuorma-auton lavalta, jossa paareilla maaten ajettiin jonnekin kaupungin laitaosiin. Kuljetuksen kohteena oli Tuiran kaupunginosassa sijaitseva "Pikku-Berliini", saksalaisten kasarmi- ja sairaala-alue. Se oli koottu suurista parakeista joita näytti olevan laajalla alueella. Niistä yksi sairaalaparakki oli meikäläisten käytössä ja sen huoneisiin meidät kannettiin. Parakki oli pitkä ja sitä halkoi keskkäytävä, jonka molemmin puolin olivat potilashuoneet. Sen keskiosassa oli vielä pienikokoinen aula, jossa liikkumaan pääsevät miehet kokoontuivat erilaisten seurapelien pariin. Siinä huoneessa, jonka seinän vierellä olevasta vuoteesta tuli minun "pesäpaikkani" noin kahden kuukauden ajaksi, oli muistamani mukaan 4–5 sänkyä. Huoneessa oli ahdasta kun jokainen paikka oli käytössä, mutta eihän meillä kellään ollut silloin suuria vaatimuksiakaan. Parakki-sairaalan hoitohenkilökunta ja lääkäri olivat suomalaisia.

Pikku-Berliinissä

"Hoitoilmasto" oli täällä selvästi myönteisempi kuin Kontioniemessä. Pian jalkaani alettiin hoitaa huolellisemmin ja vähemmän kipua tuottaen kuin edellisessä paikassa. Muutamien päivien kuluttua mies vietiin naapuriparakin toimenpidehuoneeseen, nukutettiin, poistettiin haavoista irralliset luunkappaleet ja kipsattiin varpaista reidenjuureen ulottuvaan kipsiin. Ja mikä merkittävintä: haavojen kohdille jätettiin siihen

aukot, joiden kautta niitä puhdistettiin ja vaihdettiin kääreet. Toimenpiteen jälkeen mätivät haavat alkoivat selvästi rauhoittua ja jalkaa pystyi liikuttamaan ainakin vuoteella. Koskuja oli ajoittain koviakin, mutta parasta oli kuitenkin se, että sitä ainakin yritettiin hoitaa silloisten mahdollisuuksien mukaan. Amputoinnista ei puhuttu enää mitään.

"Sairaala" oli kevytrakenteinen parakkirakennus mutta siinä 13 olivat lämmityslaitteet, pesuhuone, vc ja monet muut tarpeelliset varusteet. Mutta monia tarpeellisiakin hoitovälineitä puuttui samoin kuin monelle välttämättömiä kainalosauvojakin. Tämä oli kuitenkin yleistä monissa niissä sairaaloissa, joissa jouduin niiden vuosien aikana olemaan. Ruoka tuli saksalaisten keittiöstä ja se poikkesi huomattavasti meikäläisestä ruokavaliosta. Sain ns. "ekstramuonaa", niin kuin siellä sanottiin koska vereni oli käynyt huonoksi eikä vointini muutenkaan ollut kehuttava. Ruokaan sisältyi vihanneksiakin jotka silloin olivat harvinaisia, samoin suklaata eri muodoissaan jälkiruokana. Mutta kaikki oli maustettu imeläksi johon alkoi pian kyllästyä. Täällä tuli täyteen 22 ikävuottani. Tähän ikääni olin ollut ensin alokaskoulutuksessa kolmen kuukauden ajan ja eri rintamalohkoilla kaksi ja puoli vuotta. Nyt oli tietämätöntä miten kauan tämä sairaalavaihe tulee jatkumaan.

Sairaalan vuoteella makaavan aika kuluu hitaasti. Kaikki mikä vähänkin tuo vaihtelua arkiseen rutiiniin on tervetullutta. Lukeminen oli silloin miltei ainoa ajanviete sikäli kun kirjoja sattui olemaan saatavana. Niiden parissa unohti parhaiten ympäristön ja pienet kivutkin. Mutta

aina ei jaksanut lukeakaan vaikka lukemistakin oisi ollut. Silloin oli paettava mieleen tuleviin muistikuviin ja elettävä ne uudelleen eritellen niistä erilleen kauneimmat ja elettävimmät muistot, joiden parissa viihtyi parhaiten antamalla mielikuvien värittää niitä uudelleen aina tilanteen mukaan. Sellaisia olivat ennen kaikkea lapsuuteen ja varhaisuoruuteen liittyvät muistot joita kultasi parhaillaan elettävien olosuhteiden luomat vastakohtat.

Lapsuuden muistikuvia

Ajatukset palasivat lapsuusvuosien aurinkoisiin kesäpäiviin, jolloin pikkusiskon kanssa kuunteimme miten heinäsiirikka soitti ja pääskynen lauloi tehdessään huimia kaartojaan kirkkaalla taivaalla. Taikka kun katselimme miten mehiläinen lensi suristen kukasta kukkaan mettä keräten. Vielä keräsimme heinäpellon pientarelta kukkia äidille vietäväksi joita hän kehui ihastellen ja tiedusteli, mistä olimme näin kauniita löytäneetkin. Lapsuusajan kesät olivat ihmeitä täynnä jotka jäivät lähtemättömästi mieleen ja auttoivat niitä muistelevan pahojenkin päivien ylitse. Sellaisia olivat retket, joille äiti varusti lähtijät eväiden kanssa matkaan. Ne ulottuivat maantien toiselle puolelle, jossa kannonpäässä istuen eväät syötiin ja palattiin kokemusta rikkaampina pihaan. Äidin rakentama leikkimökki pensasmaan takana oli kesäisten touhujen keskipiste, joka sai pienetkin asiat tuntumaan isoilta ja merkittäviltä.

Kesäisten lomaviikkojensa aikana isäkin oli pitempiä aikoja kotona, useinkin heinätoissa koko perheen mukana. Muulloin hän joutui olemaan työmatkoillaan pitkiäkin aikoja kotoa poissa. Kun isä vihdoinkin tuli käymään kotona, tuntui hän aina kiireiseltä ja kaukaiseltakin josta hän varmaankin omassa mielessään kärsi. Kesät olivat sen ikävaiheen ihmeellisiä aikoja. Silloin paistoi aina aurinko ja äiti herätteli aamulla lapsensa uuteen päivään sointuvalla laulullaan: "Nouskaa jo lapsikullat, jo käki kukkunn on". Silloin ilta-päivällä kuului Laurilan "ryville" laskevan Allilaivan pitkä huuto ja illalla "yösyöttöön" lähtevän karjan kellojen hitaasti etenevä kalahtelu.

Talven tullen hiihimme Sirkan kanssa usein "Mäntsälään" ja "Austraaliaan". Elettiinhän parhaillaan Mäntsälän kapinan aikoja, josta saatiin

nimi hiihtoretken kohteellekin. Austraalia oli Navettapellon – kuvitellun meren – keskellä oleva kivikoinen kumpare.

Monia sen ajan muistikuvia on säilynyt mielessäni aina näihin päiviin asti, vaikka monet niistä ovat jo tuntemattomiksi haalistuneet. Erikoisesti muistan muutamat äidin laulamien lauluita joita pyysin häntä yhä uudelleen laulamaan. Ne olivat "Mä olen paimenpoikanen ain iloinen kuin peipponen". Erikoisesti pidin säkeistöjen lopuissa olleista paimentorven soitoista. "Tuu tuu tuleliluu" jotka vain äiti osasi niin kauniisti laulaa. Toinen laulu jonka aina muistan oli "Nytpä tahdon olla mä, pienen mökin laittaja". Jos nämä laulut oisi silloin saatu nauhoitetuksi, kuuntelisin niitä nyt yhä uudelleen ja uudelleen ja antaisin henkeni vaeltaa jo kauan sitten kadotetussa paratiisissa.

Oulun sairaalassa

Pikku-Berliinin ajan tapahtumaköyhien päivien valopilkuna tulee mieleen "lihajuhla", jonka käynnistäjänä olivat saksalaisten sakariinilla maustetut ruuat. Kukaan meistä ei ollut tottunut sellaisiin ja siksi jokainen kaipasi jotakin suolaista välipalaa. Jokainen huoneemme "pojista" tarttui innolla ehdotukseeni lihasäilykepurkin avaamisesta. - Ennen perääntymisvaiheen taistelujen alkamista jaettiin jokaiselle komppaniamme miehelle kiloinen sianlihasäilykepurkki mahdollisen muonanjakeluhäiriön varalle. Se oli tarkoitus käyttää sitten kun muutakaan ruokaa ei ollut saatavissa.

Lihapurkki kulki leipälaukussa mukanani aina Ouluun saakka ja oli nyt sänkyni alla. Yksi liikkumaan pääsevistä kavereista läksi etsimään suoloja ja toinen avasi puukkonsa kärjellä purkia. Pian oli viisi miestä sen ympärillä tavoitellen puukkonsa kärjillä "sattumia". Se oli tervetullut vaihtelu sen päivän kulkuun. Muistan miten mielihyvä sai aikaan pitkän ja asiasta toiseen kulkevan keskustelutuokion joka värittyi parhailla armeijan miesten käyttämillä kielillä ja mielikuvilla. Moniko näistä miehistä lienee vielä tätä muistelemassa?

Syyskuun 4. päivän aamuna v. 1944 kertoivat ensimmäisenä käytävällä liikkuneet huonekaverit siellä olevan aseistettuja, kypäräpäisiä Saksan

armeijan miehiä jotka ilmeisestikin vartioivat meitä. Heidän käytöksensä oli varsin sotilaallista ja meikäläisiä kohtaan työkeää. Sitä oli aluksi vaikea ymmärtää. Pian kuitenkin selvisi että aselepo oli edellisen yön aikana solmittu Moskovassa ja nyt he kohtelivat meitä vihollismaan sotilaina. Näin jatkui päivä lähelle iltaa, jolloin ambulanssiautot hakivat meidät – Pikku-Berliinin miehet – Oulun Lääninsairaalaan. Siellä oli parhaillaan iltaruokailun aika ja muistan kotoisen hernekeiton tuoksun toivottaneen meidät tervetulleeksi taloon. Mutta kauan ei viivytty täälläkään.

Kristiinankaupunkiin

Vähän yli kaksi kuukautta jatkuneen Oulun vaiheen päättyessä jälleen lastaus junaan ja matkustaminen Pohjanmaan rataa etelän suuntaan. Matkan päänä Kristiinankaupunki Pohjanlahden rannalla. Kaupungin laidassa sijaitseva puinen kansakoulurakennus oli tuleva sairaalamme. Kaupunki poikkesi kooltaan ja katunäkymiltään monista muista kaupungeista joissa olin aikaisemmin käynyt: Pienikokoinen ja kapea-katuinen, lähes keskiaikaisen vaikutelman antava kaupunki, jossa katujen nimikilvet olivat kaksikielisiä, niistä ruotsinkielinen ensimmäisenä ja jossa elämä näytti kulkevan hidastetussa tempossa. Kadut olivat niin kapeita ettei kaikilla autot mahtuneet kulkemaan, mutta muutama kauppaliike oli niidenkin varsilla. Aamulla paimen ajoi kaupunkilaisten eläimet – lehmät ja lampaat – läheisille laitumille kaupungin ulkopuolelle ja toi ne illalla takaisin omiin navettoihinsa kaupunkiin. Sota-aikana kun kaikki halusivat saada elannon lisää eläimiä kasvattamalla.

Koulurakennuksessa oli useita kookkaita luokahuoneita jotka täytyivät hoidettavista. Ruoka täällä oli monipuolisempaa kuin esimerkiksi Oulussa. Tulimme tänne syksyllä perunakaivun aikaan mutta ilma oli vielä lämmintä ja kasvullisuus vihreää. Ennen Oulusta lähtöämme siellä oli jo aamulla kuura maassa ja ilma syksyisen tuntuista.

Hoitajina oli täälläkin lääkintälottia, lisäksi muutama sairaanhoitaja. Haavojen siteitä hekin pystyivät vaihtamaan samoin kuin vuoteetkin

petaamaan. Lääkkeiden annostelua ei juuri ollut kun ei ollut lääkkeitäkään. Sairaalan lääkärinä oli iäkäs Kristiinankaupungin lääkäri joka vajavaisesti suomea puhuen yritti selvittää asioita potilaidensa kanssa. Sairaalakierroksella ollessaan hänellä oli useinkin kädessään vääräteräinen veitsi, jota kaverit sanoivat koveliksi (jolla esim. kapustan teossa sen pohjaa vuolla). Sillä hän useinkin vuolaisti haavojen reunoille kasvanutta liikaa lihaa, mistä miehet eivät tietenkään pitäneet. Siksi kerran eräs kaveri – lääkärin aikoessa vuolaista hänen haavansa reunaa – tarttui kiinni hänen käteensä ja sanoi kovalla äänellä: "Sitä et p...le vuoleksi". Siihen taisi loppua sen veitsen käyttäminen.

Jokainen odotti haavojensa paranemista kuin ihmettä tapahtuvaksi, mutta mätää riitti niistä tulemaan jatkuvasti. Sairaalapäivien takarajaa ei ollut nähtävissä. Päivät kuluivat hitaasti täällä niin kuin muuallakin oli kulunut. Ulkona saattoi liikkua vielä ohuissakin pukimissa, mutta vaikeutena oli kainalosauvojen puute, niitäkään kun ei riittänyt kaikille. Oli oltava liikkeellä vuorotellen mikä aiheutti tyytymättömyyttä. Lukeminen oli miltei ainoa ajanviete, mutta lukemisestakin oli ajoittain puutetta. Mutta ajatuksille ja mielikuville oli tilaa pakollisen toimeettomuudenkin keskellä. Ne toivat oman maailmansa tännekin, joiden saattoi antaa kulkea omia teitänsä. Milloin menneitä muistellen, milloin tulevia tunnustellen.

Menneitä muistellessa

Jatkosodan alkamisvuosi ja erikoisesti kesä 1941 on jäänyt mieleen monestakin syystä. Ensiksikin se oli lämmin ja aurinkoinen, lisäksi ajassa liikkui jonkinlainen odotuksen tuntu, jonka saattoi selvästi aistia: Mitä tapahtuu ja tapahtuuko mitään suhteissa venäläisiin jotka painostivat maatamme niin poliittisesti kuin aineellisestikin. Sanomalehtien lihavat otsakkeet kertoivat näyttävästi maailman tapahtumista ja niitä täydentävät kuvat osoittivat ketkä tapahtumia johtivat. Monenlaiset huhut ja "luotettavalta taholta kuullut asiat" täydensivät osaltaan ihmisten tiedonnälkää. Näin elettiin kuin jotain odottaen kesäkuulle. Sen puolenvälin aikoina tuli käsky

että silloisen Kymin Oy:n ranta- ja uittotyöt on lopetettava välittömästi ja miehille maksettava lopputili.

Isäni, joka oli yhtiön "tilimiehenä", läksi maksamaan palkkoja Sonkarin rantojen uittomiehille ja käski tämän kirjoittajan viedä Vesannon rantojen uittomiehille tiedon töiden lopettamisesta. Kuultuaan sanomani, alkoivat miehet tulla välittömästi rantaan ja puhelivat sodasta ja pian alkavasta liikekannallepanosta. Niistä olivat kaikki yksimielisiä: sota alkaa nähtävästi pian. "Meidän Eino", entinen työmiehemme, käski perhettään ottamaan sitten Vesannonsalmessa olevat katiskat mukaan perun-kirjoitukseen.

Muutamaa viikkoa ennen juhannusta, juhannusruisemaan lannoittamisen aikaan, reservin palvelukseen kutsutut Vesannon miehet marssivat armeijan puvuissaan Suonenjoen asemalle. Marssirivistöjä seurasivat kuormaston hevos-ajoneuvot ajajineen. Lotat, jotka läksivät miesten mukana vapaaehtoiseen palvelukseen, istuivat ajoneuvoissa.

Olin juhannuspäivänä jollakin asialla Sonkarinkylän Koivuniemessä. Sinne tulivat myös Sonkarinkylän pojat Simo Salo Koivulasta ja Erkki Korhonen Siikalahdesta. Siellä Koivuniemen tyttöjen kanssa keskustellen päivä kului nopeasti, mutta siellä saimme kuulla jatkosodan alkaneen. Uutinen toi oman lisänsä keskustelumme mutta emme tienneet miten se tulisi koskemaan meitä. Olimmehan silloin 18–19-vuotiaita. Sodan jatkuessa jokainen meistä, silloin juhannuspäivänä koolla olleista pojista, joutui kulkemaan oman sotatiensä. Ja jokainen meistä vammautui tuota tietään kulkiessaan eri puolilla Suomen rintamaa, toiset vaikeammin, toiset lievemmin. Erkin osana oli siirtyä täältä pois kesken parasta miehuuttaan.

Vaasaan

Sotasairaalana toimiva koulurakennus oli nähtävästikin tarkoitus ottaa alkuperäiseen käyttöönsä kun meille yllättäin ilmoitettiin pian tapahtuvasta siirrosta, vaikka täällä oli oltu vasta noin kaksi viikkoa. Kaupunginlääkäri teki ilta-päivällä ylimääräisen kierroksensa ilmoittain jokaiselle tapahtuuko matka istuen tai makuulla.

Minulle hän harmaantunut pukinparta vipattain sanoi pehmeällä suomellaan: "A-kirurginen makuulla". Matka tulisi siis tehtäväksi paareilla maaten, mutta mihin lähdetään sitä ei kukaan tiennyt. Seuraavana aamuna lastaus autoihin ja niin ajettiin lähimmälle rautatieasemalle, josta junaan ja suunta Haapamäelle. Täältä junamme kääntyi Vaasan radalle, joka nähtävästi tulisi olemaan osoitteenamme. Seuraavana aamuna juna pysähtyi Vaasan asemalle, josta autoilla Suomalaiselle lyseolle. Sen toisen kerroksen juhlasalin monista vuoteista tuli yksi olemaan "pesäpaikkanani" vuoden loppupuolelle saakka. Lyseo oli Kirkkopuiston lähellä joten sen ympäristö oli aina hyvin hoidettu.

Täällä oli kainalosauvojakin jokaiselle miehelle ja ne olivatkin ahkerassa käytössä kun lääkäri kehoitti liikkumaan ulkona mahdollisimman paljon. Liikkuminen niiden kanssa ei ollut helppoa, mutta mukavaa oli tutustua kaupunkiin. Kävin usein läheisessä kaupungin matkustajasatamassa laivoja katsomassa. Ne olivat sisämaan miehelle uutta ja ihmeellistäkin nähtävää. Kerran siellä liikkuessani purettiin juuri eräästä laivasta alkaneen Lapin sodan haavoittuneita sairaaloihin vietäviksi. Kemin Röytän maihinnousuoperaatio oli suoritettu, mutta haavoittuneita ei saatu kuljetetuksi rautateitse etelään, kun pohjoisten jokien sillat oli räjäytetty.

Tämäkin sairaala näytti olevan tasoltaan edellisten kaltainen. Vuoteita näytti olevan joka puolella mahdollisimman tiheässä, haavoittuneita kun tuli viivytystaisteluista jatkuvasti, mutta hoitajia oli sen sijaan "harvassa." Sairaalan lääkärinä toimi eräs lääkintäkapteeni joka sairaalakierroksillaankin esiintyi sotilaallisesti eikä epäröinyt käyttää mahtavaa ääntään. Hänelle potilaat olivat edelleenkin vain miehistöä, joille saattoi tarvittaessa huutaakin.

Vammautuneesta jalastani tuli edelleenkin mätää, joka oli vähitellen muuttunut entistä löysemmäksi. Sitä valui öisin siteiden läpi vuoteellekin vaikka vanua käytettiin suojana. Haavojen ja koko jalankin tila muuttui täällä ollessani pahemmaksi. Edellisten kuukausien kuluessa turvotus oli vähentynyt ja kun kipsi täällä poistettiin, saattoi sillä ottaa muutaman askeleenkin. Jalan arkuus lisääntyi ja iho vähitellen sinipunaiseksi ja hilseili voimakkaasti. Nilkan

sivulla oleva haava umpeutui ajoittain, sen ympäristö alkoi pian punoittaa ja turposi mikä nosti lämpöä huomattavasti. Pian haava aukeni jo uudelleen ja mätää tuli runsaasti. Näin jatkui monien kuukausien ajan aina Punaisen Ristin invalidisairaalaan siirtoon asti. Jalkaa liotettiin päivittäin lämpimässä vedessä, mutta muuta hoitoa sille ei ollut.

Hoito jatkuu

Näin kului syksy ja syksy talvi. Olimme edelleenkin reservin palveluksessa olevia miehiä, mutta 30.11.1944 meidät virallisesti kotiutettiin. Sairaalahoito jatkui entiseen tapaan ja tuli jatkumaan vielä kohdallani vuoden ajan eteenkin päin. Armeijassa oli kulunut aikaa sotilaspassin mukaan 25.9.1941 alkaen 3 vuotta 2 kuukautta ja 5 päivää. Tuona aikana oli ehditty osallistua Voljärven, Hiisjärven ja Salmijoen lohkoilla käytyihin taisteluihin. Syksystä 1943 alkaen siirryttiin vielä Maaselän kylän rintamalle, joka oli edellisiin paikkoihin verrattuna kaikista pahinta ja vaarallisinta aluetta. Täältä alkoi perääntyminen ja perääntymisvaiheen taistelut kesäkuun puolivälin aikoina v. 1944. Edellä mainittuihin vuosiin ehti sisältyä monenlaista vaihetta ja tapahtumaa, jotka ovat syöpyneet syvälle muistin lokeroihin.

Sieltä nousevat useinkin esiin jollakin noissa paikoissa sattuneita tapahtumia niin vihollisen aloitteesta syntyneitä "ryminöitä" kuin oman yksikönkin liikkeitä. Silloinkin, kun päämajan tilannetiedoituksessa sanottiin "itärintamalta ei mitään uutta", saattoi jokin paikallinen tilanne kehittyä hyvinkin ankaraksi taisteluksi tykistökeskityksineen ja kranaatinheitin tulineen. Niistä aiheutui tappioita niin kaatuneina kuin haavoittuneinakin. Niitä sattui jokaisella rintamalohkolla missä olin, ja useinkin ne alkoivat vihollispartion yrittäissä tulla etulinjan läpi taikka sen vanginsieppausyrityksestä. Jos partio saatiin tuhotuksi taikka sille muuten tuotettiin pahoja tappioita, oli seurauksena ankarakin "rähinä". Niissä vastapuoli ei säästänyt kranaattejaan eikä miehiään.

Viimeinen tällainen harvinaisen kova paikallinen "sota" koettiin viimeisen sotavuoden kevättälvella Maaselän-Krivin lohkoilla, missä voimakas venäläispartio pääsi eräänä yönä kovan

lumipyryn turvin tunkeutumaan etummaisiin vartiopesäkkeisiimme asti. Sen vanginsieppausyritys keskeytyi kuitenkin joukkueemme nopeaan toimintaan, missä partio joutui viemään omat haavoittuneensa ja mahdolliset kaatuneensakin pois mukanaan kuljettamassaan ahkiossa. Jouduin olemaan tämän tapahtuman miltei keskipisteessä, kun vartiopesäke, jossa olin yksin vartiossa, oli sieppaajina toimineiden "vanjojen" ensimmäisenä toimintakohteen. Yksi heistä pääsi kuitenkin lyömään puoliautomaattikiväärinsä perällä olkapäähäni, mutta huomasin sen ajoissa ja ehdin väistää. Tavanomainen tulitus karkoitti tappioita kärsineen partion. Tämän epäonnistumisen kostonki vihollistykistö aloitti puoliksi eteentyöntyn tukikohtamme "Kärjen" jauhamisen. Siihen yhtyivät muutkin aseet jolloin komppaniallemme aiheutui tappioita. Tämän yön tapahtumat muistavat varmaankin kaikki ne joukkueemme miehet jotka vielä ovat keskuudessamme.

V. 1944 syksytalvi oli kulunut jo joulukuun puolenvälin tienoille, kun päätin pyytää siirtoa johonkin Kuopion lähellä olevaan sotavamma-sairaalaan. Perustelin pyyntöäni sillä, että sen lähipitäjässä on kotinikin. Vaikka Vaasassa suhtauduttiinkin kaikkiin aloitteisiin, jotka voisivat muuttaa vallitsevaa rutiniä, vähintäänkin kielteisesti niin tämä tuli kuitenkin hyväksytyksi. Muutaman päivän kuluttua asia oli valmiiksi hoidettu, paperit kunnossa ja jokin apuhoitaja nimetty saattajaksi. Niin sitten eräänä lumisena aamuna lähdettiin aamujunalla kohti Pieksämäkeä, jonne tuli myös samaa matkaa eräs Vaasan sairaalassa ollut kaveri, josta käännettiin Kuopioon. Rautatieasemalla vastassa ollut auto vei Valkeisen koululle, joka myös oli yksi monista Kuopion sotavamma-sairaaloista. Siellä meidät ohjattiin koulun voimistelusaliiin, jossa oli ainakin 45–50 vuodetta useammassa, sen päästä toiseen ulottuvassa rivissä. Niistä yksi tuli käyttööni, mutta tällaisessa joukossa ei voi enää puhua yksilöllisyyden vaatimuksesta. Hyvä kun vuode on jossakin lämmitetyssä paikassa johon pääsee lepäämään.

(Sotamuistelmien kolmas osa ilmestyy ensi vuoden lehdessä.)

Mestarileipuri Leena Kontkanen

Marjatta Korhonen

Leena Korhonen syntyi Hankasalmella Pesäissalmen Viisaalassa Eero Korhosen ja Anna Pellisen perheeseen. Hän oli 11 lapsesta nuorin ja 6-vuotiaana muutti perheensä kanssa äitinsä syntymäkotiin Leväselälle, Hankasalmen Hankavedelle. Leena kasvoi maalaistalossa kannustavassa ja isänmaallisessa hengessä. Hän aloitti 6-vuotiaana koulunkäynnin Kynsiveden koulussa. Hän olikin oikein hyvä oppilas. Lempiaiaineita oli historia, matematiikka ja maantieto. Laulun lisäksi lempiaineena oli voimistelu, jossa hän oli erityisen taitava. Viimeksi mainitut harrastukset ovat olleet rakkaita ja kulkenet mukana myös myöhemmin elämässä.

Varhaisessa nuoruusiässä Leena Korhonen kuului maatalouskerhoon, jossa opiskeltiin muun muassa juurikasvien kasvatusta. Hän osallistui myös erilaisiin opinto-kerhoihin, joissa harrastettiin kuorolaulua, voimistelua, tanhuamista ja juhlien järjestämistä. Myöhemmin Leena toimi myös Kynsiveden Maatalousnaisten rahastonhoitajana. Tämä maatalousnaisten paikallisosaston toiminta on ollut sillä tavalla poikkeuksellisen vireää, että toimintaa on vieläkin, vaikka useimmilla paikkakunnilla maatalousnaisten toiminta on jo hiipunut.

Työntäyteinen sota-aika

Leenan ollessa 10-vuotias alkoi talvisota. Vanhin sisar Liisa oli kolme vuotta rintamalottana, nuoremmat pikkulottina, veljet olivat suojeluskuntalaisia. Leena liittyi lottatyttöihin 12-vuotiaana. Lottatoimintoihin pikkulotat osallistuivat käsitöitä tekemällä ja kokouksiin osallistumalla. Leväsellä leivottiin leipää ja vesirinkeitä armeijalle, sukkia kudottiin ja myös päähineitä sotilaille kypärien alle. Sodan aikana naiset Leväselläkin huolehtivat monista miehille kuuluneista töistä, kuten peltotöistä ja ajoivat hevosvetoisia koneita yms. Sotilaat kyntivät peltoja lomiansa aikana. Leenakin oli usein ohjaamassa hevosia, kun kaksi

Leena ja Toivo Kontkasen hääkuva 1953

hevosta veti auroja. Muutenkin sota-aika oli Leenalle työntäyteistä aikaa kotirintamalla. Vanhemmat sisaret olivat auttamassa Lottajärjestön tilaisuuksissa kirkonkylällä, mm. muonittamassa, ja Leenakin saattoi olla joskus mukana avustavissa tehtävissä, joissa kynnelle kykeni, muun muassa astiankantajana.

Sota-ajan iloista mainittakoon William-enon ja Jussi-sedän perheen kirjeposti ja postipaketit Amerikasta. Paketeissa saattoi olla sellaista ruokaa, jota Suomessa ei ollut saatavana, kuten kahvia ja riisiä, tai "hepsankeikkavaatteita" sekä joitakin käyttöesineitä kuten kelloja tai radio. Tosin vaatteet olivat niin pientä kokoa, etteivät ne sopineet muille kuin Leenalle. Valokuvista amerikkalaistuneita sukulaisrouvia ja -neitosia

katsoessa tuli mieleen Hollywoodin filmitähdet upeine hattuineen ja vaatteineen. Raskaan sota-ajan kokeneille sisaruksille nämä ”ihastuttavat naiset” olivat ihmetyksen aihe kampauksissaan ja asusteissaan.

Sodan loputtua Leenan ollessa 17-vuotias vastuu talon töistä jäi pääosin hänelle. Tämä tilanne oli seurausta äidin sairastumisesta ja palvelijana toimineen Sylvi Vekin muuttamisesta kaupunkiin. Tosin äiti Anna osallistui voimiansa mukaan sisätöihin. Päivät olivat pitkiä ja työ raskasta: työt alkoivat aamulla kello 5 navetassa, maidot piti olla ajoissa tienvarressa ja aamuruoka talvisin valmiina kello 7 ruukkilaisten aikaan (metsätyömiehiä, jotka asuivat Leväsellä). Kesäisin ja myöhemmin ruoka piti olla valmiina kello 9. Tässä vaiheessa osa sisaruksista oli jo avioitunut tai muuttanut Viisaalaan. Liisan suosituksesta ja pienoisestä pakotuksestakin Leena hakeutui talouskouluun. Talouskoulun ajaksi Liisa tuli Leväselä auttamaan. Vuonna 1948 Liisa aloitti ruokalatoiminnan asemalla, jossa autoivat myös nuoremmat sisaret tarvittaessa, ja olipa välillä Leenakin apuna.

Vuosi 1953

Vuoteen 1953 mahtui suurta surua, mutta myös suurta iloa. Leväsen päärakennus paloi helluntai-maanantaina 1953. Piipusta oli kimmonnut kipinä pärekatolle, josta seurasi hyvin äkisti tuhoisa tulipalo. Tavaroita kannettiin sen minkä kerettiin, mutta hyvin vähän saatiin pelastettua, esimerkiksi kaikki kengät paloivat. Vintillä oli olkitäyte, joka edisti paloa. Vanha asuinrakennus oli rakennettu valtavista hirsistä. Lankamaalta Simunankoskelta Pohjoisahon talosta, Laukaasta tullut miniä, Oksanen nimeltään, oli tuonut myötäjäisinä hirret. Talon komea kurkihirsi on jäänyt mieleen. Palon mukana menivät niinkään talossa seinillä olleet isovanhempien suuret valokuvataulut. Saunarakennusta muuttamalla saatiin käyttöön kolme huonetta käsittävä väliaikainen asuinrakennus.

Remonttikesänä vuonna 1951, kun vanhaan tulipalossa tuhoutuneeseen päärakennukseen asennettiin keskuslämmitystä, Leena tutustui tulevaan puolisoonsa, Liperistä syntyisin olevaan Toivo Kontkaseen (s. 1928). Toivo oli kasvanut

hyvin samanhenkisessä ympäristössä kuin Leenakin. Hän oli leppoisan oloinen mies, yrittäjähenkinen ja uskonnollinen. Nuoripari rukoili yhdessä ennen avioliittonsa solmimista, että päätös avioitua olisi oikea ja että Jumalan siunaus ja varjelus olisi heidän perheensä yllä. Heidät vihittiin vuonna 1953.

Suonenjoelle yrittäjiksi

Ensimmäisen kotinsa Kontkaset perustivat kahdeksi vuodeksi Otavaan lähelle Mikkeliä, josta vuonna 1955 muuttivat Suonenjoelle. Otavalle muutettaessa sota-ajan jäänteinä oli vielä kahvi kortilla. Perheeseen syntyi kaksi poikaa ja kaksi tyttöä. Suonenjoella he viihtyivät niin hyvin, että he asettuivat sinne pysyvästi asumaan. Aluksi Toivo toimi katepillariyrittäjänä Pellonraivaus Oy:llä ja jonkun aikaa huoltomiehenä.

Kun omakotitalo rakennettiin Suonenjoen keskusta, kellaritiloihin rakennettiin tilava leipomo. Kontkasan Kotileipomo perustettiin vuonna 1967 ja se toimi pääasiallisesti 23 vuotta ja sitten pienemmässä määrin muutaman vuoden. Eero Sivosen, joka asui aikoinaan Kontkasten talossa, sanoiksi ilmaisema motto on ollut: ”Hiivalla ne kivijalatkin kohooa.” Vielä nykyäänkin jokunen uskollinen asiakas tilaa tutuiksi tulleet herkkuja juhlapäiviksi. Leivonnaisia myytiin mm. Suonenjoen torilla, paikallisissa yksityiskaupoissa ja Konnevedellä Sirkan kaupassa. Monet ylioppilasjuhlat, syntymäpäiväjuhlat, häät ja hautajaiset on kestitty Kontkasten pitopalvelun tarjoiluilla, monissa ystävä- ja sukulaisperheissä on iloittu maistuvista pikkuleivistä, kaikuista ja muista leivonnaisista. (*Katso kakkureseptiä takasivulta.*)

Leena Kontkanen on luonteeltaan ystävällinen, avulias ja palvelevainen. Hänen nuoruudessaan oppimansa vaativa työnteko auttoi oman yrityksen luomisessa ja menestymisessä. Voikin sanoa, että sana ”yrittäjä” kuvaa häntä erittäin hyvin. Puoliso Toivo oli samanhenkisenä kannustava apu ja tuki. Hän toimi yrityksen raaka-ainevastaavana ja oli erinomainen markkinointi- ja myyntimies. Varttuessaan lapsilla oli kykyjensä mukaan myös leipomo-toiminnassa omat tehtävänsä.

Yhdistys- ja harrastustoiminta

Leena Kontkanen, usein myös yhdessä Toivo-puolison kanssa, osallistui vuosien varrella moniin yhdistys- ja harrastustoimintoihin. Suonenjoen Marttoihin Leena liittyi vuonna 1962. Alussa Marttojen toiminnassa oli kudonta-, porsliinimaalaus- ja hattukursseja. Leena oli hallituksessa määrääjän 8 vuotta, myös jonkun aikaa puheenjohtajana, yhteensä mukana tänä vuonna 48 vuotta.

Suonenjoen Lottaperinneyhdistys ry perustettiin vuonna 1993, jonka puheenjohtajana Leena oli 6 vuotta sen perustamisesta, ja on edelleen sen hallituksen jäsen. Lottatyttö- ja sotilaspoikapatsaat pystytettiin vuonna 1998. Aiemmin vuonna 1988 oli pystytetty Lotta- ja suojeluskuntalainen -patsas, jonka jalustassa lukee ”Rukous isänmaan puolesta”. Patsaat on sijoitettu Veteraanipuistoon, Suonenjoen kaupungin keskustaan. Toivo toimi samaan aikaan Sotilaspoikayhdistyksessä.

Molemmat puoliset olivat myös Suonenjoen Sotaveteraanien kannatusjäseniä vuodesta 1994. Suonenjoen Käsi- ja Pienteollisuusyhdistys oli pitkälle Kontkasten ponnistusten tulosta, Toivo toimi myös yhdistyksen puheenjohtajana. Yhdessä Kontkaset osallistuivat Suonenjoen Kansallisen Kokoomuksen Seniorit -puolueosaston toimintaan. Vuoden 1990 alussa kanttori Oksman jätti tehtävät ja ilmoitti, että Toivo Kontkanen on seuraava puheenjohtaja, ja hänen vaimonsa Leena on sihteeri. Niin meni 10 vuotta. Pöytäkirjat tulivat pidetyiksi niin jämpästä, että keuhakin tuli.

Seurakunnan toimintoihin osallistuttiin niinikään yhdessä: Toivo oli kirkkovaltuustossa vuosikaudet ja myös maallikkojäsenenä kirkolliskokouksessa ja Leena lauloi noin 10 vuotta kirkkokuorossa. Ennen Leenan 50-vuotispäivää uudelleen alkanut voimisteluharrastus on jatkunut näihin päiviin asti. Koko perhe osallistui urheiluseura Vasaman toimintaan.

Uusi elämäntilanne

Leena Kontkanen asustaa nykyään yksin Suonenjoen kotitaloa. Toivo-puoliso siirtyi tästä ajasta ikuisen aikaan vuonna 2007. Leena kertoo

Syntymäpäiväsankari Leena (keskellä) kotonaan Ukkolankadulla Suonenjoella ja lapset (vasemmalta) Ilkka Kontkanen, Eeva Korhonen, Pekka Kontkanen ja Marja Kontkanen.

kiitollisena, että Toivon kanssa ajatukset menivät yleensä niin hyvin yksin, ettei suurempia ongelmia päässyt syntymään. Lapsia kannustettiin opiskelemaan, osallistumaan harrastustoimintoihin ja perheen yhteisiin hankkeisiin kuten työhön. Vanhin poika Pekka asuu Suonenjoella ja työskentelee kaupan alalla, tytär Eeva toimii vastaavana vammaislaitoksessa Kerimäellä, Marja-tytär erityisopettajana Lahdessa ja kuopus Ilkka on opettajana Joensuussa. Lapset tai lapsenlapset vierailevat päivittäin ja puhelimella pidetään yhteyttä moneen kertaan päivässä. Perheeseen kuuluu 11 lastenlasta ja 6 lastenlastenlasta.

Taitava emäntä ja leipojamestari Leena Kontkanen saavutti 80-vuoden iän kesäkuun 24. päivä 2009 Suonenjoella. Onnittelijoiden joukossa oli suuri määrä ystäviä ja sukulaisia. Leena on elämässään kiitollinen kaikesta: lapsuuden kasvuvuosistaan maalaistalossa, siitä, että on saanut olla monessa mukana ja sopuisasta avioliitostaan ja koko perheestään. Lapsenlapsilla ja aivan perheen pienimmillä on suora yhteys mummin sydämeen, heidän tekemisensä ja sanomisensa muistuvat tämän tästä ilahduttamaan mieltä. Näin jälkikäteen katsoen voidaan vain todeta, että avioliiton alussa lausuttu rukous tuli kuulluksi, sillä perheenyllä on vielä tänäkin päivänä erityinen siunaus.

Rahastonhoitaja esittäytyy

Olen Korhosen Pirjo, kotoisin Rautalammin Pukkiharjulta. Sukujuureni ovat vahvasti kiinni Korhosten suvussa ja Rautalammin maaperässä, sillä sekä isäni että äitini omaa sukuaan ovat Korhosia. Isäni puolelta juuret ovat Rautalammin Vaajasalmen kylässä ja äidin Koipiniemessä.

Olen ammatiltani toimistovirkailija ja töissä tällä hetkellä Vesannon terveystasemalla. Opiskelujen ja Kymenlaakson työkeikan jälkeen palasin takaisin synnyinseudulle ja olen viihtynyt täällä. Olen sydämeltäni ehdottomasti maaseudun ihminen, vaikka kaupunkielämääkin kokeneena näen myös siinä oman viehätysensä. Tykkään liikkua luonnossa talvella hiihdellen, kesällä pyöräillen, syksyllä marjastaen ja sienestäen. Jumpat, sauvakävely ja lenkkeily kuuluvat myös harrastuksiini. Ja yksi, josta en hevillä luopuisi, on kuorolaulu, joka on kulkenut mukana jo yli 10 vuotta. Tärkeää on myös yhteydenpito ystävien ja sukulaisten kanssa.

2000-luvun alussa innostuin selvittämään omaa sukuani erityisesti äidin puolelta, sillä äidin vanhemmista ja aiemmista sukupolvista minulla oli hyvin vähän tietoa. Mummo oli kuollut jo ennen syntymääni ja pappi melko pian syntymäni jälkeen. Osallistuin noihin aikoihin myös kansalaisopiston sukututkimuskurssille, joka oli hyvin mielenkiintoinen ja innosti jatkamaan. Kurssilta

aloittelija sai monia käytännön ohjeita ja neuvoja, jotka auttoivat oman tutkimuksen tekemisessä. Tähän mennessä olen selvittänyt omaa sukuani melko pitkälle, mutta toki paljon olisi vielä tutkittavaa. Niin mielenkiintoista kuin sukututkimus onkin, se on hyvin aikaa vievää ja siihen tahtoo uppoutua liiaksikin, joten olen joutunut sen muiden asioiden vuoksi laittamaan syrjään odottelemaan rauhallisempia aikoja.

Sukuseuraan tutustuin ensimmäistä kertaa Pentti-enoni kautta omaa sukututkimusta tehdessäni. Liityin seuran jäseneksi vuonna 2001 ja muutama vuosi tämän jälkeen oli sukujuhlat Rautalammissa. Laitisen Kaarina juhlien paikallisena järjestäjänä, pyysi minua ystäväni kanssa mukaan järjestelytehtäviin ja hän myös houkutteli mukaan sukuneuvostoon. Ja näinpä Rautalammin kokouksen jälkeen olenkin sitten toiminut sukuseuran rahastonhoitajana.

Minusta sukuseuratoiminta on arvokasta monella tapaa ja omalta osaltani tahdon olla kantamassa korteni kekoon. Koen, että sukuseura voi olla linkki, joka yhdistää meitä ison suvun laajaa ja laajalle levinnyttä joukkoa. On hienoa tuntea olevansa osa pitkää sukupolvien ketjua ja myös sitä suurta joukkoa, jonka me nykyiset Tuomas Korhosen jälkeläiset muodostamme.

Pirjo Korhonen

Juhlaruno Vihta-Paavolle

Kirjoittanut Sirkka Makkonen

1830-lukua voi luonnehtia suomenkielisen oppineiston kansallisen heräämisen aatoksi. Elettiin vuosia, jolloin Elias Lönnrot kävi vielä runonkeruumatkoillaan Vienan Karjalassa ja toisaalta julkaisi ensimmäisiä kalevalaisten runojen keräelmiään. Samalla vuosikymmenellä myös Snellmanin lehdet Saima ja Maamiehen ystävä alkoivat ilmestyä Kuopiossa.

Keväällä 1840 valmisteltiin suurta juhlaa: Turun Yliopisto täyttäisi 200 vuotta. Juhlakauden aloitti Savo-Karjalainen Osakunta, joka silloin kulki kansallisten harrastusten etunenässä.

13.5. vietettiin Kuntähden kentällä suurta juhlaa. Siellä esitettiin ensi kertaa Maamme-laulu. Juhlapuheen, Suomen muistoista ja toiveista, piti Fr. Cygnaeus, josta on tullut historiallisesti kuuluisa humanisti, kirjallisuuskriitikko ja runoilija.

Fr. Gygnæus (1807–1881) oli pappissukua, asui kouluaikanaan perheensä mukana Pietarissa, missä hän kävi läpi laajat kielioopinnot ja sai tutustua laajasti eurooppalaiseen taiteeseen ja

kirjallisuuteen. Hän opiskeli Turun Yliopistossa, jossa tutustui mm. Runebergiin, Snellmaniin ja Elias Lönnrotiin. Hän iloitsi suomalaisen kansallishengen noususta ja oli silloisten suomalaisten taiteilijoiden tuki ja turva. Runoilijana hän oli romantikko ja runot ovat usein raskaita ja vaikeasti tulkittavia.

Juhlat jatkuivat. Tykit jylyisivät yötä päivää. Lönnrotia ja Runebergiä kannettiin ympäri juhlasalia loppumattomien eläköön-huutojen kaiuessa. Snellman oli ulkomaanmatkalla ja kypsymättä suomalaisuusohjelmaansa, jonka ydin oli: niin kauan kuin kielen ja kokemusten välinen juopa erottaa sivistyneistön kansasta, nämä juhlat ovat vain tanssia kansakunnan hautajaisissa.

Tähän juhluvooteen saapui myöhäsyksyllä todennäköisesti Lönnrotin välittämänä tieto kansanrunoilija Paavo Korhosen kuolemasta. Tapahtumalla oli traagiset kehykset: runoilija kuoli veneeseensä yksin kotijärvellään. Cygnaeuksen runossa Vihta-Paavo kohoaa kansansa symboliksi.

Paavo Korhoselle

**”Onnettomin ihminen on lopultakin taiteilija itse,
siitä huolimatta, että hänen osansa on autuain”**

Taistellen, toinen toistaan lyöden
syöksyelee aallot ulapalla tuolla.

Murskautuvain kilpein lailla
pärskyävät tummat laineet.

Kohti rantaa rajusti ne rientää.

– Pimeydessä hohteen hopeisen näen rantakalliolla.

Paisteleeko pilvein takaa kuu
vaiko onnettoman morsion kalvakas on haamu tuo?

Joutsen siellä siipeen iskettyä haavaa huuhtoo,
kotijärvi hautaamaan tuon valkoisen on valmis.

– Aallot vihaisina syöksyy
temmatakseen rannalta huojuvaisen pienen purren.

Kuule, silloin ääni joutsenen, luonnon sulosävel soipi:
”Harmaapäälle laulajalle lepopaikka suokaa,
kallistunut hän kun on ja kuolon hyiseen syliin.
Älkää lyötyä nyt enää lyökö.
Hellimmästi keinuttakaa kuolon kehtoon
harmaantunut runoseppo, uneen uuvutelkaa.”
Tyyntyi aaltoin tyrske laulun tämän kuultuansa.
Ennen sammumistaan säkenöiden kohos miehen katse,
kiertäin metsän huojuvaisen reunaa, rannan kalliota,
vaipuin aallon synkkään syliin.
Uupuneena lausui tuskin kuultaviksi ajatuksen:
Kotimaani luonnon armautta, oi, kuinka rakastin,
kuuntelin sen säveliä, sydämeni niillä viritellen
maani kauneutta laulamaan.
Minkä palkan suot nyt mulle, metsä,
kun niin kylmästi sä mulle huokaat?
Vuori, valat jäistä vettä, aaltos, ulappa,
purttani mun uhkaa, vaikka sulta yhtä kourallista
rantahiekkää ruumiilleni vain mä anelen.
Vanha laulaja näin kuiskaa.
Sisimmässään silmäin sammuesssa silloin
kuulee lempeän hän sulosäveleen.
Joutsen lauloi: ”Isänmaani sua
hellimmästi rakastanut ompi suodessansa sulle
sydämesi lämmön, runon kultakielen kaiuttaakses
kauneutta Suomen, jonka ihanuutta ennen
monen silmä tuskin tajusi.
Kuutamaisen hohteen maasi hämärälle yölle.
hehkuvalla hengelläsi annoit ihanan.
– Siksi Synnyinmaa sun suureen sylihinsä sulkee,
hautaa niin kuin kalliolle merten kotkan.
Karusti ja kyynleettömästi.
Sydämeensä isänmaasi kätkee laulusi
ja muistos hyvän.
Yhtä kauan ulapalla Sonkarin kuin aallot ajaa,
ulapalla, joka elos ensi päivää kuvasteli,
runosi sun maasi muistaa.
Tuuli Sonkarilta yksinäisen lepopaikkas yllä huokaa.
Kuten sinä kunnioitit äitiäsi, maatas, synnyinmaasi
sua rakastaa ja kunnioittaa.”
Vaikeni jo laulu joutsenen. Kuin laulun siivin
kohti korkeutta vapautettu sielu siirtyy,
runoilijan henki.

Fredrik Cygnaeus julkaisi runon Helsingfors Morgonbladetissa maanantaina 8, päivänä maaliskuuta 1841. Suomensi Vesannolla 2.12.1979 **Kirsti Kaltea**.

Vielä Vihta-Paavosta

Sirkka Makkonen

Jokaiselle Paavo Korhosen runoihin tutustuneelle on käynyt selväksi, että julkaisuihin ehtineet runot ovat vain osa sitä säkeiden virtaa, joka on ollut Vihta-Paavolta lähtöisin. Vapaamittaisten improvisoitujen runojen säkeitä on säilynyt muistitietona runoniekkan kotiseudulla monen sukupolven ajan. Näissä runoissa oli pitolauluja, tervehdysrunoja, kiitosrunoja - olipa joissakin herjarunonkin piirteitä.

Usein oli tilanne, jossa säkeet olivat syntyneet, jo hämärtynyt, tai henkilö, johon ne olivat kohdistuneet, oli ollut tuntematon. Improvisaatiurunot kuuluivat runoniekkan nuoruuden vuosiin. Niiden synty kuului yhtä lailla arkipäivään kuin juhliinkin; ratkaiseva oli elämäntilanne, joka tarjosi inspiroivan elämyksen, mahdollisuuden keskittymiseen ja pienen tai isomman kuulijakunnan.

Vihta-Paavon nuoruus- ja miehuusvuodet olivat sisäsuomalaisen pitäjän väelle vielä 1800-luvun alkuvuosina viikkoja kestäneiden talvien kauppamatkojen aikaa. Pohjanlahden rannikon kaupunkeihin, samoin kuin läheisimpien pitäjien markkinoille lähdettiin miesjoukolla. Niin matkalle kuin yöpymispaikoillekin sanavalmis runoniekka oli tervetullut kumppani.

Muistuman eräästä tällaisesta rautalampilaisten miesten markkinamatkasta ovat löytäneet suku-seuramme kuopiolaiset ainaisjäsenet Raili ja Martti Korhonen. He lähettivät seuramme sihteerille Heikki Korhosen kirjoittamassa kirjassa ”Martti Kitusen näköispainos” (Jyväskylä 1992) julkaistun tarinan 1800-luvun alkukymmeninä tapahtuneesta Rautalammin miesten markkinamatkasta Jyväskylän talvi-markkinoille.

Tarina on erinomainen esimerkki Vihta-Paavon improvisoitujen runojen synnystä tyypillisessä elämäntilanteessa. Loppiaisen aattopäivinä oli alkamassa Jyväskylän talvimarkkinat. Matkallaan miehet yöpyivät Mäki-Matin talossa. Sinne oli majoittunut myös pohjalaisia markkinamiehiä, ja yönseudusta sukeutui usean pitäjän miesten tutustuminen ja yhteinen tarinointi.

Joukossa oli Vihta-Paavo ja jo silloin karhunkaatajana tunnettu pohjalainen Martti Kitunen, joka oli huomattavasti Paavo vanhempi. Siinä tilanteessa oli aineksia luovalle runoilijalle. Vihta-Paavo herkistyi uusien juttukaverien seurasta, sepitti Martti Kitusesta ja esitti sen silloiselle markkinaväelle.

Nyt saa nostaa Paavo itse sekä koko kansa
Kitusen Martille, uljaalle urholle kättä ja hattuansa.

Turun maassa, Pohjan puolla Kitusen maine kiittää.
Hämeen nummilla, Karjalan kankailta Länsi-Suomeen liittää.

Terve sulle, Kitus-Martti, terve miesi oiva,
kiittelee sinua talonpoika ja herrakin pokkuroiva.

Ei oo toista miestä moista Kitus-Martin vertaa.
Paljahan käsin on Nalle jäänyt monen monta kertaa.

Riisuit turkin, riistit kintaat tuiman taiston takaa.
Metsien kungas, Mesikämmen voitettuna makaa.

Savon ukko sarkahousu sinua tervehtääpi.
Eläköön-huudot ne jälkehesi kaikumahan jääpi.

Rautalammin hallintopitäjä ei ollut 1800-luvun alussa eristynyt saareke myöskään kulttuurisessa mielessä. Talonpoikaisen kantaväestön ohella pitäjän kartanoissa ja virkataloissa eli säätyläisväestöä, jonka elintavat, pukeutuminen ja ennen muuta juhlinta poikkesivat olennaisesti kansan tavoista. Vuorovaikutus mahdollisti ja aiheutti molemminpuolista tapakulttuurin muuntumista. Monet säätyläisperheet ja suvut sulautuivat suomalaisen kansan elämänmuotoon ja toisaalta kansan käyttöön valui tapoja ja asenteita, jotka ohjasivat jo hyväksyttyä kehitystä. Säätyläisväestön yhteisiin juhliin olivat yleistyneet jo 1700-luvulla ruotsalaisperäiset ”juomalaulut”, ja niiden suosion siivittäminä omaksuttiin myös Vihta-Paavon pitolaulut. Länneestä tullut ”kahvihuoneiden” suosio kohtaamispaikkoina oli jo ehtinyt Suomeenkin, joten seuraelämä sai uusia muotoja ja värejä.

Nuoruusvuosiaan elävästä Vihta-Paavosta levisi näiden laulujen ja vuosikymmenten saatossa kuva boheemirunoilijasta, jonka sanallinen luovuus näytti ehtymättömältä.

Jäsentietopalsta

Tulevana kesänä tapaamme jälleen sukujuhlien merkeissä Laukaassa. Toivomme tietenkin runsain joukoin osallistujia mukavaan kesäiseen tapahtumaan, jossa on luvassa monenlaista mielenkiintoista ohjelmaa. Yhdessä teemme juhlista mieleenpainuvat ja onnistuneet.

Kesän sukukokouksessa päätetään toimintasuunnitelmasta seuraaville kolmelle vuodelle. Sukuneuvostossa on tätä toimintasuunnitelmaa laadittu ja ehdotelma siitä on nähtävillä seuran kotisivuilla <http://suvut.genealogia.fi/korhonen/> kevään aikana. Toivomme myös teiltä kannanottoja tai ideoita seuran tulevien vuosien toimintaa liittyen.

Aiempien vuosien tapaan otamme kiitollisina vastaan suvun jäsenten kirjoituksia, joita voimme julkaista Wanha Tuomas -lehdissä. Kirjoitusten

suhteen voitte olla yhteydessä joko Hannu Korhoseen tai Minna Vanhamäkeen, jotka vastaavat lehden toimituksesta. Seuraavan vuoden lehteen tarkoitetut kirjoitukset olisi hyvä lähettää vuodenvaihteeseen mennessä.

Muistuttelemmme vielä, että mikäli haluatte lehden sähköisessä muodossa, ilmoittakaa sähköpostiosoitteenne sihteerin Petri Makkoselle. Sähköinen lehti toimitetaan värillisenä versiona.

Sukukirjaprojektia ollaan käynnistelemässä pikku hiljaa. Suunnitelmissa on ollut, että tulevassa kokouksessa mahdollisesti valittaisiin jo sukukirjalle toimitusneuvosto tai vastaava.

Pirjo Korhonen

Petri Makkonen

Leena-tädin maustekakku

Ainekset:

6 kp sokeria
3 munaa
2 kp voisulaa
4 kp piimää
(nesteiden kokonaismäärästä voi olla ½ kp kahvia)
2 kp rusinoita
8 kp karkeitahvehnä jauhoja
3 tl soodaa

2 tl kaardemummaa
1 tl neilikkaa
1 tl kanelia

Sekoitetaan kaikki muut aineet hyvin keskenään paitsi jauhot. Lisätään jauhot vähitellen hyvin sekoittaen. Taikinasta saadaan kaksi isoa kakkua ympyrävuoaalla ja kolme pitkulaisella vuoaalla. Paistetaan 50–60 minuuttia 180 asteessa.